

Ajankohtaista: SNOMED CT seminaarisarja, Sote-luokitusstrategia ja asiakastietolaki

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä 23.11.2020

Juha Mykkänen, Mikko Härkönen

23.11.2020

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

SNOMED CT seminaarisarja 2020

- Materiaalit [saatavilla verkossa](#)
  - I 25.9.2020 SNOMED CT -ajankohtaisseminaari
    - Ilmoittautuneita 123, palautteen ka 8,77
  - II 2.10.2020 SNOMED CT implementations
    - Ilmoittautuneita 74, palautteen ka 8,33
  - III 20.10.2020 SNOMED CT Patologian löydösluokitus
    - Ilmoittautuneita 67, palautteen ka 8,57
  - IV 23.10.2020 SNOMED CT Terveysongelmat ja kontaktien syyt
    - Ilmoittautuneita 81, palautteen ka 9,00

”Asiantuntevia puhujia, hallittu kokonaisuus.”

”Luentoslaidit näkyivät omalla tietokoneruudulla paljon paremmin kuin normaaleissa seminaareissa valkokankaalta”

”Missä vaiheessa THL/KELA ovat ottamassa koodistoja "pakollisina" kansallisissa määräyksissä ja miten asiaa edistetään?”

SNOMED CT käyttöönotto 2020-2021 projekti

- SNOMED CT Käyttöönotto 2020-2021 -projekti on käynnistynyt
- Ensimmäisenä työkohteena on patologian löydösluokituksen jatkovalmistelu versioon 1.0 nykyisestä 0.7 -versiosta
- Myös terveysongelmat ja kontaktien syyt jatkokehittäminen ja käyttöönottojen tuki sisältyy projektiin, aloitus 2021 puolella
- Tuotoksia ja tilannetta tarkemmin ensi vuoden puolella myös ohjausryhmässä

Asiakastietolaki – HE 212/2020

- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 159/2007 uudistumassa
- Lain uudistusta valmistellut työryhmä asetettiin alun perin ajalle 1.4.2015-31.5.2016
- Valmistelu jatkui virkamiestyönä
- Valmistelutyön aikana ollut useita STM kuulemistilaisuuksia ja lausuntopyyntöjä (viimeisimmät 2019)
- Lakiesitys (2018) raukesi Sipilän hallituksen kaaduttua
- **Uudistuvan asiakastietolain aikataulu**
  - STM aikataulu: [HE 212/ 2020 esitelty Eduskunnalle 5.11.2020](#)

AsTL luonnos poimintoja / tietoarkkitehtuuri

- 6 § Valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut .. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa koodistopalvelun sisällöstä.
- 9 § Valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liittyvien tietojärjestelmien ja asiakasasiakirjojen tietorakenteet
  - Tietojärjestelmien ja asiakasasiakirjojen tietorakenteiden tulee mahdollistaa sähköisten asiakasasiakirjojen ja asiakastietojen käyttö, luovuttaminen, säilyttäminen ja suojaaminen 6 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla.
  - Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa määräykset valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen toteutuksen edellyttämistä tietojärjestelmien asiakasasiakirjojen tietosisällöistä ja tietorakenteista sekä tietorakenteissa valtakunnallisesti hyödynnettävistä koodistoista.
  - (poistettu päällekkäisyyttä THL-lain 2 § kanssa), jonka mukaan THL tehtävänä on 5) kehittää ja ylläpitää sosiaali- ja terveysalan keskeisiä termejä, määrittämiä ja luokituksia
- 39 § Terveyden ja hyvinvoinnin laitos vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisen käsittelyn ja siihen liittyvän tiedonhallinnan sekä 6 §:ssä tarkoitettujen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja yhteisten hallinnonalakohtaisten tietovarantojen käytön ja toteuttamisen suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta.

Kansallinen Sote-Luokitusstrategia: tilanne ja tarkennukset

- Sote-luokitusstrategia edennyt tavoitteiden ja toimenpiteiden viimeistelyvaiheeseen
- Tavoitteita ja toimenpiteitä sekä yleisesti että kohde- ja sisältökohtaisesti
- Useita linjausehdotuksia tarkennettavana, mm. palvelujen luokitteluun ja kansainväliseen yhteistyöhön liittyen (ks. edellinen kokous)
- Viime aikoina tarkennuksissa erityisesti korostunut luokitusten, koodistojen ja tietojen laadun varmistaminen
- Palautepyyntö ohjausryhmäjäselle liittyen aiempiin saatuihin kommentteihin
  - Luokitusten ja terminologioiden merkitys tietojen laatuun ja (välillisesti) järjestelmien käytettävyyteen
  - Osa yleisiä toimenpide-ehdotuksia

”Kertakirjaamista toivovat myös loppukäyttäjät, joten sitä ei voi korostaa liikaa. Ja kyllä jo nykyään pitäisi löytyä järjestelmätoimittajilta TAHTOA tämän toteuttamiseen.”

”Järjestelmien käytettävyyteen liittyvät huomiot tulisi ottaa vakavasti. ICD-10 on ollut jo niin pitkään käytössä ja 'juurtunut' käyttöön, että kirjaamiseen tulevat muutokset ICD-11 osalta on suunniteltava huolellisesti. Tämän asiantuntijänäkömyksen perusteella voisi olettaa, että ICD-11 koodien käyttöönotto vaatisi muutoksia järjestelmiin, joissa sitä käytetään (eli aika moneen:)). ”

”Koodistojen monimutkaisuus pitää pystyä piilottamaan käyttäjältä: koodien syöttökäyttöliittymä ei saa olla pelkkä valintalista, vaan tarvitaan pikemminkin älykäs navigaattori joka ohjaa käyttäjää syötettyjen tietojen pohjalta. Ongelmakeskeisten näkymien (Problem Oriented View) tuottaminen SNOMED Problem list ja diagnoosi- koodistoihin perustuen on hyvä esimerkki paljon lisäarvoa tuottavasta toiminnallisuudesta.”

Ote yleisistä tavoite- ja toimenpide-ehdotuksista

(luonnos)

- **Tavoite:** luokitusten kehittämisen kautta tuetaan tietojen laatua edesauttavaa järjestelmien *käytettävyyden* parantamista
- Toimenpiteitä:
  - Samojen luokitusten ja termistöjen hyödyntäminen eri käyttökohteissa (myös ensio / toisiokäyttö, kertakirjaaminen, tarvittaessa osajoukot)
  - Synonyymien ja indeksien sisällyttäminen valmisteltaviin termistöihin ja luokituksiin (mm. SNOMED CT osajoukoissa)
  - Toisiokäyttökohteiden systemaattinen huomiointi kirjaamiseen käytettävien tietorakenteiden ja luokitusten suunnittelussa (kertakirjaaminen)
- OHJAUSRYHMÄJÄSENET: Mitä muita toimenpiteitä, millaisia tarkennuksia?
  - mahdollisuus termistö- ja luokitusvastaavuuksien kautta tarjota tarkempia arvojoukkoja eri käyttäjäryhmien käyttämiin käyttöliittymiin (/ luokituksiin) yhteensopivalla tavalla?
  - ”fiksut haku-, luokitus- ja synonyymiominaisuudet” käytettäviin järjestelmiin, millaisia toimenpiteitä ja keneltä?

Luokitusstrategia: luokitusten käyttökohteita ja huomioitavia seikkoja

- Sähköisen potilaskertomuksen ja terveydenhuollon tietomäärittelyjen jatkokehitys, päätöksentuki
- Sosiaalihuollon asiakastiedot
- Kansalaispalvelut ja hyvinvointitiedot
- Muut sote-yhteiset tarpeet, esim.
  - sote-palvelujen kuvaamiseen käytettävät luokitukset
  - muut sote-uudistuksessa (mm. seuranta ja arviointi) tarvittavat luokitukset
  - toimintakykytiedot
- Toisiokäyttö: mm. tilastotoiminta, laaturekisterit, tutkimuskäyttö, tiedolla johtaminen
- Kansainvälinen yhteensopivuus ja tiedonvaihto (mm. EU/eHDSI)
- Kansainvälinen tilastointi ja raportointi, mm. WHO kuolinsyy- raportointi
- Tarvittava osaaminen ja sen kehittäminen / käyttäjät ja kehittäjät
- **Ohjausryhmäjäsenet:** *muihin kuin sote-asiakastietoihin kohdistuva tiedonhallinta (ml. johtaminen):*
  - Millaisilla luokitusstrategian tavoitteilla ja toimenpiteillä tämän näkökulman riittävä huomiointi varmistetaan?

Merkittäviä sisältöjä ja luokituksia

- Tarpeen ottaa kantaa siihen, missä määrin, miten ja milloin hyödynnetään ja otetaan käyttöön eri käyttötarkoituksissa
  - SNOMED CT
  - ICPC-3 (ja siirtyminen ICPC-2:sta)
  - ICD-11 (ja siirtyminen ICD-10:sta)
  - Muut WHO-luokitukset
    - ICHI, ICNP, ICF, ICD-O morfologia ja topologia
  - LOINC
  - Toimenpideluokitukset
  - NPU – Pohjoismainen laboratorioluokitus
  - ISO-standardiluokitukset
    - Apuvälineluokitus
    - Kielikoodisto (2->3-merkkinen)
  - UCUM
  - ORPHA (harvinaissairauksien luokitus)
  - FinCC -hoitotyön luokituskokonaisuus ja
    - NIC, NOC, NANDA
    - Lääkehoidon luokitukset (mm. IDMP)
- Tarpeen ilmaista selkeästi
  - Pällekkäisyyksien välttäminen julkisen hallinnon yleisen koodisto- ja luokitustyön kanssa
  - Pohjoismainen luokitusyhteistyö esim. WHO-aiheissa (collaboration centre) ja SNOMED CT kansallisten jakelukeskusten välillä (NRC)
  - Missä määrin sosiaalipalveluihin on hyödynnettävissä tai kehitettävissä kansainvälisiä luokituksia

**Kommentteja?
Kysymyksiä?**